

JAMHUURIYADDA
SOMALILAND

REPUBLIC OF
SOMALILAND

XAFIISKA GARYAQAANKA GUUD EE QARANKA
SOLICITOR GENERAL OFFICE

FAAFINTA RASMIGA AH OFFICIAL GAZETTE

النشرة الرسمية لجمهورية صومالييلاند

Sannadka 5aad

Cadad Gaar ah

1/9/2016

**Xeerka sharciyeynta Abuurida Hay'adda Cilmi
Baadhista Deegaanka iyo Diyaar-Garowga
Aafooyinka (NERAD)**

XEER Lr.35/2007

Email: garyaqaankaguud@gmail.com

Web: www.garyaqaankaguud.com

REPUBLIC OF

SOMALILAND

THE PRESIDENT

JSL/M/XERM/249-215/062007

DATE: 24/06/07

DECREE TO MADAXWEYNE NO: 284/2007

**DHAQAN-GALKA XEER LR 35/2007 XEERKA ABUURIDDA HAY'ADA
CILMI BAADHISTA DEEGAANKA IYO U DIYAAR-GARAWGA
AAFQOYINKA (NERAD)**

Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland

- Markuu Arkay: Ogaalanshaha Golaha Wasiirada
Jamhuuriyadda Somaliland ee
xeer Lr. 35/2007.
- Markuu Arkay: Qodobka 18aad, 39aad, 90aad,
113, 114aad, 122aad ee
Dastuurka Jamhuuriyadda
Somaliland.
- Markuu Helay: Go'aanka Golaha Wakiilada JSL
ee GW/KF-4/393/2007 ee
09/06/07 kuna ansixiyeen xeer
Lr. 35/2007 ee xeerka abuuridda
Hay'ada Cilmi Baadhista
Deegaanka iyo Diyaar-garowga
Aafooyinka (NERAD)
- Markuu Arkay: Qodobka 75aad ee Dastuurka
Jamhuuriyadda Somaliland.

Wuxuu soo Saaray

Xeerkan oo lagu baahinayo faafinta rasmiga ah dhaqan-galka
Xeer Lr.35/2007 ee Xeerka Abuuridda Hay'ada Cilmi Baadhista
Deegaanka iyo u Diyaar-garawga Aafooyinka (NERAD).

Allaa Mahad Leh,

Daahir Riyaale Kaahin
Madaxweyne

Jamhuuriyadda Somaliland
Golaha Wakiilada
House of Representative

Xarunta Hargeysa
Head Quarter, Hargeysa

Name No:

Tarixda:

1001/KF-4/393/2007

جمهورية صوماليلاند

مجلس النواب

المقر الرئيسي هرجيسا

9/6/2007

التاريخ:

Go'aanka Ansixinta Xeerka Sharciiyenta Abuurida Hay' adda Cilmi
Baadhista Deegaanka iyo u Diyaar-garawga Aafooyinka (NERAD)

(Xeer No.35/2006)

Golaha Wakiiladu

- Mashuu Ashay:** Qodobadda 18aad, 39aad, 90aad, 113aad, 114aad, 122aad ee Dastuurka Qaranka J.S.I.
- Mashuu Dhegagstay:** Warbixinta Guddida Deegaanka Xoolaha, Beeraha, iyo Khayraadka Dabiiciga ah ay soo hordhigeen Golaha
- Mashuu ka Dooday:** Waxka Bedelka iyo soo jeedinta Golaha Guurtida ay ku sameeyeen mashruuc Sharcigan.
- Mashuu u Codeeyay:** Mashruuc sharcigan sharciiyenta Abuurida Hay'adda NERAD, Fadhigiisii 9/6/2007 oo ay goob joog ahaayeen 48 Mudane

Wuxuu

Cod aqlabiyad ah (46) Mudane oo gacan taag ah ku ansixiyay Xeerka Sharciiyenta Abuurida Hay'adda NERAD, halka uu ka diiday (1) mudane, cid aamustayna aanay jirin, Gudoomiyuhuna muu codayn sida caadada ah.

ALLAA MAHAD LEH

Md. C/Casiis Maxamed Samaale
Gud. Ku Xigeenka Itoobiya ku
Simaha Guddoomiyaha G/Wakiilada

Maxamed Xasan Kaahin (Kayse)
Xog.Guud ee Golaha Wakiilada

JAMHUURIYADA SOMALILAND

Golaha wakiilada

Abuurida hay'adda cilmi baadhista badbaadinta deegaanka iyo u diyaar garawga afooyinka

Markuu arkay: - qodobada 18aad, 39aad iyo 90aad, 113aad, 114aad, 122aad ee Dastuurka JSL.

Markuu tixgeliyey: - Xeer-madaxwayne 189/2003 ee abuurista Hay'adda cilmi baadhista badbaadinta deegaanka iyo u diyaar garowga afooyinka.

Markuu ogaaday: - Baahida loo qabo badbaadinta deegaanka iyo u diyaar garawga afooyinka iyo abuurida hay'ad u madax bannaan hawlaha.

Markuu dhagaystay: - Warbixinta guddida deegaanka, beeraha xoolaha iyo khayraadka, dabiiciga ah hor keentay golaha wakiilada.

Markuu ka dooday: - wax-ka badelka iyo soo jeedinta golaha guurtida ku samaysay mashruuci sharciga abuurida hay'adda NERAD.

Wuxuu ansixiyay soona saaray xeerka sharciyeynta
abuurida hay'adda cilmi baadhista baadbaadinta
deegaanka iyo u diyaar garawga afooyinka **XEER**
LR. 35/2007

QODOBKA 1AAD

Macnaha erey bixinta

- 1) Aafo:** Waxaa loola jeedaa xaalad ba'an oo ka dhallata dhacdo dhibaato culus oo dabiici ah, ama mid Aadami Sameeyay ah, oo ku habsataa bulsho, qarqaladaysana nolol maalmeedkooda, gaadhsiisana bulshadu in ay awooddi waayaan in ay helaan cunto iyo baahiyahooda kale ee aasaasiga ah, isla markaana hanan kari wayaan noloshooda gar-gaar iyo mucaawino la'aan.
- 2) Cilmi Baadhista Daryeelka Deegaanka:** - Waxaa loola jeedaa dejinta ujeedooyinka iyo qorshe hawleedyo fulineed oo lagu darsayo waxana lagaga qabanayo arrimaha soo wajaha maareyenta deegaanka iyo hansami u isticmaalka khayraadka dabiiciga ah, gaar ahaan kor uqaadidda daryeelka nolol deegaaneedka.
- 3) Kaalmo:** - Halkan waxa ku jira qaadida talaabooyinka dhinacyo badan laga qiyaas qaadanaayo meesha aafadu ka dhacday waxana

lagaga qabanaayo baahiyaha kala duwan ee dadka tabaaloobay.

4) Barnaamijka Kaalmada: - Waxa loola jeedaa keenidda iyo qaybinta cuntada iyo alaabta kale ee lagama maarmaanka ah u ah nololsha, helitaanka biyo nadiif ah oo la cabo, taageerida dhinaca caafimaadka, ka hortagga darayada hantida reer miyiga sida xoolaha nool iyo beeraha, taageerada hawlaha lagu horumarinayo dhaqaalaha, dib u habaynta beeraqodaalka, dajinta deegaanka, ilaalinta bii'adda, waxa kale oo ka mid ah qaadida talaaboyin wax ka taraya abaaraha iyo han cilmiyeed abuurka kara fursado shaqo.

5) NERAD: - Waxa loola jeedaa soo gaabinta magaca af-ingiriisiga ee hay'adda National Environment Research and Disaster Preparedness. (NERAD).

QODOBKA 2AAD

Samaynta Hay'adda Nerad

- a.** Hay'adda qaranka ee cilmi baadhista badbaaadinta deegaanka, maaraynta iyo u diyaar garawga aafoyinka waxaa loola jeedaa waa hay'adda dawladeed oo ka mid ah hay'addaha madaxa banaan ee JSland. Daryeelka nolol deeganeedka.
- b.** Hay'addani waxay hoos tagaysaa madaxtooyada J.S.L.

QODOBKA 3AAD

Xafiis madaxeedka hay'adda

Xafiis madaxeedka hay'addu wuxuu noqonayaa hargeysa caasimada JSL.

QODOBKA 4AAD

Xilka iyo awoodaha NERAD.

Hay'addani waxay yeelanaysaa xilka iyo awoodaha soo socda.

B. U Diyaargarawga iyo & maaraynta dhibaatooyinka.

1. Diyaarinta siyaasadda qaranka ee ka hortagga masiibooyinka iyo u diyaargarwga afooyinka, dejinta qorshaha istraatijiyadeed ee lagu hirgalinayo, iyo daba galka hirgalinteedaka.
2. Inay daraasad ku sameeyso meelihii hore afooyinku ugu dhaceen si loo dejiyo istraatijiyada lagaga hor tegayo afooyinka mustaqbalka.
3. Maamulida sanduuqa dhaqaale ee ka hortagga iyo u diyaargarowga afooyinka iyo abuurida kayd cunto.
4. Hay'addu iyadoo kaashaynsa laamaha ku lug leh, in ay ku samayso daraasada ugu haboon, sababaha dhaliya aafada iyo samaynta hab digniin bixineed.
5. Hay'addani iyadoo kaashanyisa xafiisyada ku lug leh, waxay ku dhawaaqaysaa

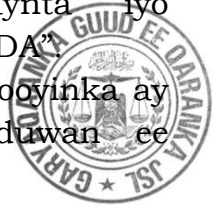
cadaynaysaana qaybaha dalka ee aafadu ka dhacday, si loo ogaado baaxadeeda.

6. Hay'addani iyadoo raacaysa tilmaamaha ay u dejisay dawladu waxay ka helikartaa waydiisan kartaa kaalmooyin gudaha iyo dibadaba.
7. Diwaaan galinta nooc kasta oo kaalmo deeq ah oo laga helo deeq bixiyayaasha iyo hay'addaha samafalka gudaha iyo dibadaba.
8. Isu duwidda illaalinta hawlaha gar-gaarka ee ay wadaan ururada gar-gaarka (NGO).
9. Hay'addu waxay yeelan kartaa hanti waxaanay heshiisyo ku gali kartaa magaceeda iyo ka dawladaba.
10. Inay ka hawl-gasho hawlaha de-dejin kara gaadhitaanka ujeedooyinkooda.
11. Hayadani waxay qeexaysaa masuuliyadaha hay-adaha ku hawlan banaamujiyada waxa ka-qabadka afooyinka, waxay samaynaysaa xafiis ku meel gaadh ah oo ka dhexeeya nerad iyo hay-addaha ku hawlan arrimaha deg-dega ah.
12. Hay'addani waxay yeelneysaa shaqaale, aqoonyahano wadani ah ama dibeda laga keeno si loo hubiyo in la helo hawl wadeeno khibrad leh fulina kara hawlaha.
13. Waxay dib ugu eegaysaa arrimaha hay-addaha la shaqeeya neerad iyo waxay qabteen
14. Sameeynta hab digniin bixineed iyo hab isgaadhsineed o xidhiidhiya dalka oo dhan (gobol, degmo, iyo tuulo.)

T. Awoodaha Iyo waajibaadka masuulka hay'adda NERAD:-

1. Waa in uu u qoro waraaqaha rasmiga ah deeq bixiyayaasha caalamiga ah, hay'adaha caalamiga ah iyo dawladda soomaliiland taasi oo uu kaga codsanayo kaalmo si looga hor tago aafda saamaysay bulshada.
2. Isagoo metelaya hay'adda waa inuu u qaado kaalmada laga helo gudaha iyo dibada.
3. Waa inuu hubiyo in kaalmadii si sax ah loo diwaan geliyay isla markaana gaadhay dadkii u baahnaa e ku noolaa goobaha ay aafadu saamaysay.
4. Isagoo kaashanaya shaqaalihiiisa iyo xafiisyada kale ee ay khusayso waa inuu diyaariyaa qorshayaal iyo istraateejiyad lagula dagaalamo aafuoyinka.
5. Waaa inuu diyaariyo qorshe sannadeed iyo miisaaniyadda hay'adda.
6. Waa inuu diyaariyo warbixin xiliyeed iyo sannadeed khuseysa hay'adda.
7. Waa inuu dabagalo oobuu kormeero kaalmadii la qaybiyay iyo saamaynta ay ku yeelaytay bulshada degen goobtaas.
8. Waa inuu la saxeexo jeeggaga iyo foojarada agaasimaha maamulka iyo maaliyadda.
9. Inuu u fududeeyo hantidhawraha inuu baadhitaan ku sameeyo documentiga hay'adda.
10. Waa inuu warbixinta hantidhawrka u gudbiyo guddiga qaranka ee aafuoyinka

- “GQA” iyo guddiga maaraynta iyo diyaaargarawga aafuoyinka “GMIDA”
11. Waa inuu u kala caddeeyo shaqooyinka ay qabanayaan waaxyaha kala duwan ee hay,adda.

J. Awoodaha iyo waajibaadka guddiga qaranka ee aafuoyinka.

1. Inay ogolaadaan qorshe sanaddeedka hay'adda.
2. Inay ku dhawaaqaan goobta aafada qaran saamaysay.
3. Inay ka doodaan warbixin sannadeedka hay'adda.
4. Inay magacaabaan hanti-dhawre ka madax bannaan hay'adda.

QODOBKA 5AAD

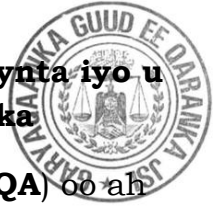
Cilmi baadhista deegaanka.

1. Samayta xeerar istaraatiijyadeed iyo habraaca barnaamijyada loo baahan yahay.
2. Isku duwidda wax qabadyadda laamaha dowladda ee lagu maaraynayo wax la qabashada waxyeelaynta deegaanka.
3. Xoojinta shuruucda iyo hay, addaha ku hawlan cilmi baadhista hawlaha deegaanka.
4. Ilaaalinta iyo u xidhista dhul gaar ah oo lagu ilaaliyo khayraadka siiba wixii tafiir go'aya.
5. In la hubiyo aadna loo ilaaliyo meelaha xeebaha ee kalluunku ku dhalo.

6. Ka hortaga iyo yareynta wixii waxyeelaynaya noolaha oo dhan sida qashinka, iyo waxyaabaha keenaya wasakhda cimilada sunta, kimikada iwm.
7. In la hubiyo dhamaan hawlaha cid-kasta ay bilaabayso in ay yihiin kuwo ilaalinaya deegaanka.
8. In loo sameeyo wacyi-galin, tababaro iyo barnaamijyo waxbarasho bulshada guud ahaan.
9. In la helo siyaabo lagula socdo xaaladda aafuoyinka lana qiimeeyo, in la sameeyo hab lagula socdo qiimaynta barnaamijyada deegaanka kuwaaas oo ay ka midyihiin: saadaasha hawada, wararka juqraafiyeed iyo kuwa digniin bixinta.
10. In si buuxda loo xidho loona dabagalo biyaha buuraha ka soo rogmanaya.
11. Dhiirigalinta dhismaha ururo dhalinyaro iyo arday mutadawiciin ah oo hay'addan kala shaqeeya ka tabaabushaysiga abaaraha iyo daraasaadka daryeelka deegaanka gaar ahaan waxyaabaha xukumaya caafimaadka, wasakhawga iyo wacyigalinta.
12. In la sameeyo goobo cilmi baadhiseed oo tusaya habka la-dagaalanka caro guurka iyo badinta shinida dhirta.
13. In la sameeyo dugsi tababar iyo cilmi baadhiseed oo lagu barto arrimaha deegaanka, kaas oo xidhiidh la leh jaamacda hargeisa iyo macaahida caalamiga ah.

QODOBKA 6AAD

Qaab dhismeedka guddiyadda maaraynta iyo u diyaar garowga dhibaatooyinka

1. Guddiga qaranka ee afooyinka (**GQA**) oo ah hay'adda u saraysa wuxuu ka kooban yahay:-

Guddiga Qaranka (**GQA**) Madaxweynaha ama cidda u igmado (Gudoomiye), toddoba Wasaaradood oo kala ah Wasaaradda Beeraha, Wasaarada Qorshaynta , Wasaaradda Daakhiliga, Wasaaradda Caafimaadka, Wasaaradda Horumarinta Reer Miyiga, Wasaaradda Macdanta iyo Biyaha, Wasaaradda Xannaanada Xoolaha iyo laba xubnood oo ka kala tirsan labada Gole ee Baarlamaanka (Guurtidda iyo Wakiilada), Hay'adda **NERAD** waa xoghaynta Guddida.

2. Guddiga maaraynta iyo u diyaargarawga afooyinka (**GMDA**) Guddigani wuxuu ka kooban yahay

- a. Guddoomiyaha **NERAD** (Gudoomiye).
- b. Agaasimayaasha guud ee todobada wasaaradood ee kor ku xusan.
- c. Madaxda hay'addaha jimciyada qaramada midoobay.
- d. Hay'addaha Caalamiga ah
- e. Hay'addaha aan dawliga ahayn ee wadaniga ah.

QODOBKA 7aad

1. Guddiga maaraynta afooyinka ee gobolka (**GMAG**)

b. Maamulka
gudoomiye

t. Wakiilka **NERAD** ee
xoghayn

j. Isuduwayaasha wasaaraddaha kor ku xusan

x. Hay'addaha caalamiga & kuwa wadaniga ah ee
aan dawliga ahayn.

Kh. Guddoomiyeyaasha degmooyinka iyo
wakiillada **NERAD** ee degmooyinka.

2. Guddiga maaraynta aafuoyinka degmada (**GMAD**)

B. Maamulka degmada.

T. **NERAD**.

J. Maamulayaasha wasaaradaha kor ku
xusan.

X. Wakiilada xoolo, dhaqatada, beeralayda &
odayaasha tuulooyinka (ugu badnaan 11
xubnood).

QODOBKA SAAD

Shirarka guddiyadda.

1. Guddigga qaranka.

a. Guddiga qaranka aafuoyinka wuxuu
shirayaa hal mar (roobka guga ka horjan-
Feb) hadii ay lagama maarmaan noqoto
waa la qaban karaa shirar aan caadi ahayn.

- b.** Shirarka guddoga farsamada ee maaraynta iyo u diyaar garawga aafuoyinka waxa la qabtaa sannadkiiba laba jeer (July December) hadii aanay duruuftu khasbin oo la qabto kuwo kale.

- 2.** Guddida gobolada & degmooyinka.
Shirarka gobollada iyo degmooyinka waxaa la qabanyaaa saddex jeer sanadkiiba hadii aanay khasbin in la qabto kuwo aan caadi ahayn.
- 3.** Habraaca shaqada.
- a.** Guddi kasta waxay yeelanayaan “korum”.
- b.** Talada waxaa la goynayaa marka ay boqolkiiba (51%) joogan.
- c.** Hay’adda NERAD waxay yeelanaysaaa, hanti dhawre kamadan bannaan hay’adda oo sannadkiiba baadha hal mar, waxaaney raacayaan qaab xisaabeedka dawlada Somaliland.
- d.** Qaybinta mucaawinooyinka waxa taladeeda leh guddida qaranka ee aafuoyinka deegaanka, gudidaas oo uu madax ka yahay madaxweyne ku xigeenku.
- e.** Hay’addu waa inay warbixin tafatiran sannadkiiba u qorto oo loo gudbiyo xukuumada iyo baarlamaanka si ay ula socdaan hay’adda hawlaheeda.

QODOBKA 9AAD.

Laalis.

Waxa allaale wixii xeer ah ee ka horimanaaya waa la laalay

QODOBKA 10AAD

Dhaqan gal.

Xeerkani wuxuu dhaqan gelayaa marka madaxweynaha jamhuuriyada Somaliland saxeeexo, faafinta rasmiga ahna lagu soo saaro

C/casiis maxamed samaale

maxamed xassan kaahin (keyse)

gud.ku. xigenka laad ahna kusimha gudomiyaha. Xog.guud ee golaha wakiilada.

